Adviesaanvraag college aan dagelijks bestuur

Invullen door directie:

Onderwerp adviesaanvraag:	Beleidskader Monumenten en Welstandsnota: actualisering en wijzigingsvoorstel vanwege Duurzaam Erfgoed
Portefeuille:	Monumenten, Duurzaamheid, R.O.
Directie:	Ruimte en Duurzaamheid/Monumenten en Archeologie
Datum behandeling staf WH	30-10-2025
Datum adviesaanvraag:	05-12-2025
Deadline ontvangst advies:	19-01-2026
Advies mailen naar:	Anette.van.dijk@amsterdam.nl
Meegestuurde stukken:	Geactualiseerde Beleidskader Monumenten, wijzigingsvoorstel Welstandsnota
Heeft er consultatie vooraf plaatsgevonden?	Portefeuillehoudersoverleg

Invullen door stadsdeel:

Stadsdeel:	Zuid
Procesbegeleider:	r.van.soest@amsterdam.nl
Datum weekstart/staf:	15 december 2025 (concept advies), 2 februari 2026 definitief advies.
Datum stadsdeelcommissie:	ntb
Datum dagelijks bestuur:	16 december 2025 (concept advies), 3 februari 2026 definitief advies.
Registratienr. (optioneel):	1

Over gevraagde adviezen: Conform de Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022:

- (art. 12, lid 1) betrekt college en BM het DB bij voorbereiding van stedelijke kaders als deze kaders betrekking hebben op taken en bevoegdheden van DB of DB een rol krijgt in uitvoering van die kaders, of
- (art. 12, lid 2) als college of BM voornemens is over stedelijke kaders besluit te nemen of voornemens is ander besluit te nemen waarbij belangen van een of meer stadsdelen zijn betrokken, in ieder geval bij vaststellen van bestemmingsplannen, wint college of BM bij DB advies in.

DB legt deze adviezen voor aan SDC (art. 19).

Bij besluitvorming maakt DB inzichtelijk wat advies van SDC is en hoe eventuele voorstellen of moties als bedoeld in art. 30, lid 3, zijn verwerkt. DB neemt advies van SDC over indien is vastgesteld met meerderheid van stemmen en past binnen stedelijke en budgettaire kaders. DB kan uitsluitend schriftelijk met zeer zwaarwegende redenen afwijken van advies of voorstel van SDC. (art. 19, lid 5) Als standpunten van stadsdeelcommissieleden bij uitbrengen van advies uiteenlopen, worden in advies standaard alle verschillende standpunten binnen commissie kenbaar gemaakt. (art. 30, lid 5)

Adviesvraag college

Formuleer hier de vraag aan het dagelijks bestuur

Het Beleidskader voor het toetsen van ingrepen of herstel van monumenten, hierna te noemen het Beleidskader Monumenten, is na bijna 10 jaar toe aan een actualisatie. Het doel is het kader aan te laten sluiten op de huidige praktijk met de laatste technische inzichten en ook richtlijnen op te nemen voor jongere monumenten. Ook verwerken we ruimere maatregelen voor verduurzaming, zoals opgenomen in de Uitvoeringsagenda Duurzaam Erfgoed. Hierin zijn stedelijke ambities verdeeld naar vier thema's: minder CO_2 uitstoot, minder energiearmoede, minder grondstoffengebruik en meer dak- en gevelgroen. De verschillende ambities uit de Uitvoeringsagenda landen in verschillende producten zoals beleid en handreikingen, maar worden ook in de praktijk gebracht door dienstverlening via het Loket Duurzaam erfgoed.

Actualisatie van het Beleidskader Monumenten is van belang om:

- bestuurlijke ambities beter mogelijk te maken
- de adviseringsruimte die nu al in de praktijk is opgezocht te expliciteren

- nieuwe technische inzichten en normen (denk aan bio-based materialen) op te nemen
- oplossingen voor maatschappelijke opgaven, zoals schimmelwoningen en levensbestendig wonen te expliciteren
- mogelijkheden van verduurzamen geïntegreerd op te nemen.

Inhoudelijke wijzigingen van het beleidskader

In grote lijnen omvatten de wijzigingen:

- Ruimte bieden:
    - Door meer mogelijk te maken voor verduurzaming (zonnepanelen in het zicht, zonwering, raamisolatie, installaties op het dak, groene/blauwe daken)
    - Door onderscheid te maken naar waardering; zorgvuldige balans ingrepen en behoud monumentwaarden
    - Door onderscheid te maken naar bouwperiode
- Toelichting / explicitering:
    - Voor beter begrip
    - Door verwijzen naar verdiepende interne en externe bronnen zoals uitvoeringsrichtlijnen/handreikingen
    - Door uitleg te geven over het voorkomen van schimmelproblematiek (kierdichting, ventilatie, condensatie)
    - Door duidelijk te zijn over maatvoering
    - Door betere toelichting van begrippen zoals "niet zichtbaar"
    - Door materialen van jongere monumenten toe te voegen
    - Door groene monumenten (parken, tuinen en begraafplaatsen) toe te voegen
- Samenhang met andere stedelijke ambities:
    - Behouden van oorspronkelijke materialen in samenhang met de circulaire ambities
    - De mogelijkheden voor levensloopbestendig wonen
    - Gebruik bio-based materialen

Wijzigingen uit het beleidskader Monumenten worden vertaald naar de welstansnota én in lijn met de systematiek van de nota ingepast.

Vraag aan het stadsdeel: In te stemmen met de actualisering van het beleidskader monumenten en het wijzigingsvoorstel welstandsnota zodat deze in lijn kan worden gebracht met de gemeentelijke ambities tot het verruimen en expliciteren van de mogelijkheden voor het verduurzamen van monumenten.

Conceptadvies DB

Het dagelijks bestuur formuleert hier – indien van toepassing – voor de stadsdeelcommissievergadering een conceptadvies

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid is positief over de voorgestelde actualisatie van het Beleidskader Monumenten en de daarmee samenhangende wijziging van de Welstandsnota. Het dagelijks bestuur ondersteunt het doel om het beleidskader aan te laten sluiten op de huidige praktijk met de laatste technische inzichten, richtlijnen op te nemen voor jongere monumenten en ruimere maatregelen op te nemen voor verduurzaming. Dit acht het dagelijks bestuur een voor de huidige uitvoeringspraktijk wenselijke aanpassing, die tevens in lijn is met de gewenste verduurzaming van de bebouwde omgeving binnen Amsterdam.
Verder is het dagelijks bestuur positief over de in de actualisatie opgenomen verduidelijkingen, explicitering en uitleg (onder andere over het voorkomen van schimmelproblematiek).

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid adviseert het college om de volgende punten mee te nemen voordat het stuk definitief wordt vastgesteld.

Naar aanleiding van de actualisering beleidskader monumenten:

- Om de voorgestelde actualisatie en de achterliggende doelen zoals de verduurzaming en de mogelijkheden

voor het voorkomen schimmelproblematiek goed te laten landen, is uitgebreide communicatie van belang. Het dagelijks bestuur adviseert het college om helder en uitgebreid te communiceren over de voorgestelde actualisatie van het Beleidskader Monumenten.

- In de tekstvoorstellen voor het beleidskader monumenten wordt verwezen naar aan aantal handreikingen. Voor het begrip van de doorwerking van het beleid is het gewenst ook kennis te kunnen nemen van deze handreikingen en we vragen u ze, indien beschikbaar, met ons te delen. We vragen verder nog aandacht voor de communicatie over deze handreikingen.
- Het laten begroeien van gevels: we begrijpen de noodzaak om voorzichtig met monumentale gevels om te gaan en sommige gevelplanten kunnen bijvoorbeeld schade aan gevels aanbrengen. Toch zien we de wenselijkheid (micro klimaat, vergroening straatbeeld, vogelbroedplaatsen) om ook bij gevels met een monumentwaarde het begroeien onder voorwaarden mogelijk te maken. Deze voorwaarden kunnen meegegeven worden door het betrekken van het advies van een monumenten expert bij de aanvraag voordat tot plaatsing overgegaan wordt, zoals ook in de Amsterdamse Klimplantengids is aangegeven.
- Blinde dakuitbouwen: in het kader van de verduurzaming (bv voor de plaatsing van een wamtepomp of voor andere installaties) kan het realiseren van een dakkapel / uitbouw voor een ander doel als lichttoetreding gewenst zijn. We vragen u om hier maatwerk mogelijk te maken, bijvoorbeeld indien een dak niet zichtbaar is vanaf de openbare weg.
- Zendmasten of -installaties: Met het grote belang van de mobiele connectiviteit is ook het belang van het plaatsen van zendmasten groter geworden. We zijn positief over de mogelijkheid om zendmasten of -installaties mogelijk te maken indien ze niet hinderlijk zichtbaar zijn vanaf het openbaar gebied. We vragen u om dit vanuit de impact van de antenne op de monumentale waarde van het gehele gebouw te beoordelen. Een antennemast is door zijn functie – het 'aanstralen' van telefoons in de openbare ruimte – al snel ook zichtbaar vanuit deze openbare ruimte, dit is nodig om voldoende connectiviteit te bieden.
- Groene monumenten: Voor het Amstelpark hebben we in het kader van de gemeentelijke monumentstatus samen met Monumenten en Archeologie een 'instandhoudingsplan' opgesteld. Dit plan heeft als doel het in stand houden van de monumentale hoofdstructuur, de mogelijkheden voor herstel en het in beeld brengen van locaties waar in de toekomst ontwikkelingen mogelijk zijn. We willen samen met u kijken hoe we voor monumentale parken de beeldbepalende en structurerende elementen van het groene monument kunnen bewaren terwijl we ruimte bieden om in de niet monumentale delen herontwikkeling mogelijk te maken. Dit gaat verder dan het opstellen van een restauratieplan dat u in het beleidskader noemt. Een park heeft vaak ook een belangrijke openbare gebruik en ecologische functie, deze functies maken dat ingrepen soms vanuit meer dan enkel het restauratieve aspect benaderd zullen worden.
- We vragen u om samen met het DB de tekst ten aanzien van het herstel van waterpartijen van groene monumenten te wijzigen. Momenteel wordt voorgesteld: *Bij het herstellen van waterpartijen dient de oorspronkelijke vorm en het type walkant of beschoeiing worden gehandhaafd.* Op sommige plekken in monumentale parken in Zuid vinden we echter de aanleg of het herstel van ecologische oevers gewenst. We stellen voor om dit in te ondervangen door de woorden 'in principe' toe te voegen na 'dient'. Zo kan in overleg met de monumentenexperts of naar aanleiding van een instandhoudingsplan maatwerk mogelijk blijven.

Wijzigingsbesluit welstandnota:

- Met betrekking tot het mogelijk verstoren van het beeld van het monument door een antenne of antenne installatie verwijzen we naar de tekst over zendmasten of -installaties hierboven.

Advies stadsdeelcommissie

Advies van de stadsdeelcommissie aan het DB

De stadsdeelcommissie heeft met meerderheid van stemmen de volgende adviezen aangenomen:

De stadsdeelcommissie,
gehoord de discussie over de adviesaanvraag Actualisatie Beleidskader Monumenten en Welstandsnota,

constaterende dat:

- het college aan stadsdeel Zuid gevraagd heeft advies uit te brengen over de actualisatie Beleidskader

Monumenten en Welstandsnota;
- de actualisatie mede nodig is met het oog op verduurzaming;

overwegende dat:
- het advies van het dagelijks bestuur ondersteuning verdient, met inachtneming van twee kleine aanvullingen/wijzigingen ten aanzien van de volgende punten:
    - ook bij gevels met monumentwaarde moet het begroeien hiervan mogelijk zijn, maar de formulering die het db hiervoor gebruikt, is onvoldoende concreet om dit daadwerkelijk als mogelijkheid op te nemen.
    - het beleidskader maakt niet duidelijk of en onder welke voorwaarden zonnepanelen in het zicht vanaf de openbare weg op de zo kenmerkende (rode) dakenpartijen in Amsterdamse schoolstijl in ons stadsdeel mogen worden geplaatst. Zo staat in het eerste punt van onderdeel 6.7 op pagina 20 dat zonnepanelen 'eerst waren toegestaan, mits niet zichtbaar' verandert naar 'mogelijk indien ondergeschikt'. Ook staat er in het laatste punt dat het beleidskader verandert van 'steenachtig karakter pannendak… wat op geen enkele manier mag worden verstoord' naar …. Hier staat vervolgens niets ingevuld.

Adviseert het dagelijks bestuur als volgt:
- Zijn advies aan het college op twee punten te wijzigen:

    - Ten eerste door in het advies aan het college niet alleen te spreken van 'de wenselijkheid' om de mogelijkheid tot gevelbegroeiing onder voorwaarden mee te nemen, maar te adviseren om expliciet deze mogelijkheid op te nemen in het beleidskader;
    - Ten tweede door in het advies aan het college te verzoeken expliciet aandacht te besteden aan de voorwaarden waaronder zonnepanelen in het zicht mogen zijn vanaf de openbare weg. Met hierbij duidelijke overwegingen of en zo ja, onder welke strikte voorwaarden doorbreking van het steenachtige karakter van de pannendaken in Amsterdamse schoolstijl mogelijk is.

Finaal advies DB

Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders

Het DB van Zuid heeft het advies van de stadsdeelcommissie Zuid overgenomen en opgenomen in het volgende definitieve advies:

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid is positief over de voorgestelde actualisatie van het Beleidskader Monumenten en de daarmee samenhangende wijziging van de Welstandsnota. Het dagelijks bestuur ondersteunt het doel om het beleidskader aan te laten sluiten op de huidige praktijk met de laatste technische inzichten, richtlijnen op te nemen voor jongere monumenten en ruimere maatregelen op te nemen voor verduurzaming. Dit acht het dagelijks bestuur een voor de huidige uitvoeringspraktijk wenselijke aanpassing, die tevens in lijn is met de gewenste verduurzaming van de bebouwde omgeving binnen Amsterdam.
Verder is het dagelijks bestuur positief over de in de actualisatie opgenomen verduidelijkingen, explicitering en uitleg (onder andere over het voorkomen van schimmelproblematiek).

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid adviseert het college om de volgende punten mee te nemen voordat het stuk definitief wordt vastgesteld.

- Naar aanleiding van de actualisering beleidskader monumenten:
- Om de voorgestelde actualisatie en de achterliggende doelen zoals de verduurzaming en de mogelijkheden voor het voorkomen schimmelproblematiek goed te laten landen, is uitgebreide communicatie van belang. Het dagelijks bestuur adviseert het college om helder en uitgebreid te communiceren over de voorgestelde actualisatie van het Beleidskader Monumenten.
- In de tekstvoorstellen voor het beleidskader monumenten wordt verwezen naar aan aantal handreikingen. Voor het begrip van de doorwerking van het beleid is het gewenst ook kennis te kunnen nemen van deze

handreikingen en we vragen u ze, indien beschikbaar, met ons te delen. We vragen verder nog aandacht voor de communicatie over deze handreikingen.

- Het laten begroeien van gevels: we begrijpen de noodzaak om voorzichtig met monumentale gevels om te gaan en sommige gevelplanten kunnen bijvoorbeeld schade aan gevels aanbrengen. Toch vragen we om ook bij gevels met een monumentwaarde het begroeien onder voorwaarden mogelijk te maken. Deze voorwaarden kunnen meegegeven worden door het betrekken van het advies van een monumenten expert bij de aanvraag voordat tot plaatsing overgegaan wordt, zoals ook in de Amsterdamse Klimplantengids is aangegeven.
- Blinde dakuitbouwen: in het kader van de verduurzaming (bv voor de plaatsing van een wamtepomp of voor andere installaties) kan het realiseren van een dakkapel / uitbouw voor een ander doel als lichttoetreding gewenst zijn. We vragen u om hier maatwerk mogelijk te maken, bijvoorbeeld indien een dak niet zichtbaar is vanaf de openbare weg.
- Zendmasten of -installaties: Met het grote belang van de mobiele connectiviteit is ook het belang van het plaatsen van zendmasten groter geworden. We zijn positief over de mogelijkheid om zendmasten of -installaties mogelijk te maken indien ze niet hinderlijk zichtbaar zijn vanaf het openbaar gebied. We vragen u om dit vanuit de impact van de antenne op de monumentale waarde van het gehele gebouw te beoordelen. Een antennemast is door zijn functie – het 'aanstralen' van telefoons in de openbare ruimte – al snel ook zichtbaar vanuit deze openbare ruimte, dit is nodig om voldoende connectiviteit te bieden.
- Groene monumenten: Voor het Amstelpark hebben we in het kader van de gemeentelijke monumentstatus samen met Monumenten en Archeologie een 'instandhoudingsplan' opgesteld. Dit plan heeft als doel het in stand houden van de monumentale hoofdstructuur, de mogelijkheden voor herstel en het in beeld brengen van locaties waar in de toekomst ontwikkelingen mogelijk zijn. We willen samen met u kijken hoe we voor monumentale parken de beeldbepalende en structurerende elementen van het groene monument kunnen bewaren terwijl we ruimte bieden om in de niet monumentale delen herontwikkeling mogelijk te maken. Dit gaat verder dan het opstellen van een restauratieplan dat u in het beleidskader noemt. Een park heeft vaak ook een belangrijke openbare gebruik en ecologische functie, deze functies maken dat ingrepen soms vanuit meer dan enkel het restauratieve aspect benaderd zullen worden.
- We vragen u om samen met het DB de tekst ten aanzien van het herstel van waterpartijen van groene monumenten te wijzigen. Momenteel wordt voorgesteld: *Bij het herstellen van waterpartijen dient de oorspronkelijke vorm en het type walkant of beschoeiing worden gehandhaafd.* Op sommige plekken in monumentale parken in Zuid vinden we echter de aanleg of het herstel van ecologische oevers gewenst. We stellen voor om dit in te ondervangen door de woorden 'in principe' toe te voegen na 'dient'. Zo kan in overleg met de monumentenexperts of naar aanleiding van een instandhoudingsplan maatwerk mogelijk blijven.
- We verzoeken om aandacht te besteden aan de voorwaarden waaronder zonnepanelen in het zicht mogen zijn vanaf de openbare weg. Met hierbij duidelijke overwegingen of en zo ja, onder welke voorwaarden doorbreking van het steenachtige karakter van de pannendaken in Amsterdamse schoolstijl mogelijk is.

Wijzigingsbesluit welstandnota:

- Met betrekking tot het mogelijk verstoren van het beeld van het monument door een antenne of antenne installatie verwijzen we naar de tekst over zendmasten of -installaties hierboven.

Reactie college op advies dagelijks bestuur

< Invulinstructie:
Na collegebesluit hier de reactie van het college op het finaal advies van het dagelijks bestuur. Het ingevulde formulier meesturen naar de gemeenteraad en gelijktijdig naar de stadsdelen. >

…